

Lav jeres egne lerperler

Aktivitet nummer 49, september 2006

Ler kan bruges til mange ting

I kan lave krukker, olielamper, fine vedhæng til en halskæde og meget mere. For at kunne lave mange af tingene, skal I bruge en brændeovn. Det fine ved lerperler er, at I selv kan lave dem i et bål.

Til at lave lerperler skal I bruge:

- Ler (fra haven eller fra supermarkedet eller blomsterhandleren)
- Brænde til bål
- Krøllet avispapir (til opstart af bål)
- Tændstikker
- Tom metaldåse med låg
- Savsmuld
- Skovl

Sådan gør I:

1: Grav et hul og lav et bål

Først graver I et hul i jorden et sted, hvor I ved, der er ler. Hullet skal være mindst 20-30 centimeter dybt. Dernæst tænder I et bål, som skal brænde, indtil der kun er gløder tilbage.

2: Form perlerne og brænd dem

Når I har fundet ler, skal det formes til perler. Til at lave hul i perlen kan I evt. bruge en tændstik eller en tynd pind. For at mindske risikoen for sprækker, kan I lægge perlerne til tørre i en dags tid, inden de skal brændes. Derefter lægger I perlerne ned i en metaldåse med savsmuld. Savsmulden skal dække perlerne både i toppen og i bunden. Dåsen stilles ind i gløderne og skal stå der, indtil savsmulden er brændt op. Det tager mindst to timer. Pas på, når I tager dåsen ud af gløderne, da både dåse og perler er meget varme.

3: Lav halskæder

Perlerne kan I bruge til at lave flotte halskæder af. I kan også lave mønstre i perlerne, så de ikke ligner hinanden alle sammen. Prik dem for eksempel med en nål eller et sugerør i et fint mønster.

Hvad består ler af?

Der er flere former for ler. Fælles for dem alle er, at de består af mikroskopiske sten fra bjerge, som er blevet slidt og nedbrudt af vand, vind og is igennem millioner af år. De mest kendte lertyper i Danmark er rødler, blåler og kaolin. Kaolin findes herhjemme kun på Bornholm. Det er hvidt og bruges fx til at lave porcelæn af. Rødler er ler, der har fået iltet de jernholdige mineraler og fjernet kalken. På grund af det jern, der stadig er i rødleret, bliver det rødt, når det bliver brændt. Blåler ligger under rødleret og er ikke blevet påvirket af regnvandet. Det bliver gulligt, når det bliver brændt. Det er, fordi kalken stadig er i leret. Det ler, I kan finde i Danmark, er en blanding af stenpartikler fra de svenske og norske fjelde. Disse partikler er blevet bragt til Danmark af den is, der flere gange har dækket landet.

Kuglespillet Gimle

Lerkugler kan bruges til andre ting end perlekæder. I kan blandt andet spille kuglespillet Gimle med dem.

Antal spillere: 2-10

Redskaber: Kugler af glas, sten eller ler, cirka 10 kugler pr. spiller.

Hvor spiller I: På fast jævn jord.

Sådan spiller I:

Lav fem huller i rundkreds omkring et sjette hul i midten. Alle spillere lægger 2 kugler i midterhullet. Midterhullet er puljen til vinderen. I sætter jer ved en linje cirka 2 meter fra hullerne. Herfra prøver I på skift at trille en kugle i midterhullet. Den, som først får en kugle i hul, vinder hele puljen. Triller I kuglen ned i et af de 5 yderhuller, er den tabt og lægges over i midterhullet. De kugler, som ikke rammer ned i nogen af hullerne, må I bruge igen i en ny runde af spillet. Spillet bliver ved, til en spiller vinder hele puljen af kugler. For at spillet bliver mest retfærdigt, skal I skiftes til at starte. For at give kuglerne lidt farve, kan I enten farve dem med skosvæerte eller bivoks.

God fornøjelse.